

65ste Jaargang

No. 469

November 1999

KERK CONTRA RELIGIE

(vervolg van het hoofdartikel uit de oktober-editie)

Gefrustreerde kerkgangers

Door dit alles voelden oudere kerkgangers zich ernstig gefrustreerd en zij bleven dus weg, samen met de jeugd, die al eerder verstek had laten gaan. Daar het anti-autoritaire beginsel kennelijk ook is doorgedrongen tot

de opleiding van jonge predikanten, treft men nog zelden een kanselredenaar onder de veertig jaar aan, die charisma heeft. De huidige predikant laat zijn gehoor meestal duidelijk weten dat hij óók maar een gewoon mens is, met dezelfde fouten en problemen als zijn gemeenteleden. Sommigen zien dan zelfs ook af van ambtskleding en preken in een colbertje. De voorganger gebruikt thans vaak alternatieve Bijbelvertalingen, en na het slordig vermelden van de tekstverwijzing rekt hij er niet meer op, dat er ook toehoorders zijn die het betreffende hoofdstuk zélf willen opzoeken. Hij wacht niet en begint meteen voor te lezen, waarbij alle moeilijke woorden door eenvoudige termen van eigen vinding worden vervangen.

Veranderde liturgie

In vele kerken is een deel van de leiding van de kerkdienst overgenomen door de Kerkenraad. Aan het begin van de dienst wordt de predikant dan onopvallend tijdelijk in de kerkbank geparkeerd, waarna een Kerkenraadslid de dienst opent, de mededelingen doet, de zieken gedenkt en evenementen aankondigt. Niet zelden wordt dit alles moeizaam van papier opgelezen. Pas daarna mag de dienaar des Woords de kansel beklimmen. Maar halverwege moet hij aandacht besteden aan kleine kinderen, die op brandgevaarlijke wijze kaarsen moeten aansteken, stotterend versjes moeten opzeggen, of op erbarmelijke wijze een stukje muziek te beste geven. Van de gemeente wordt verwacht, daarbij dan vertederd toe te kijken. Bij de preek wordt er aan exegese of historische tekstverklaring meestal weinig gedaan. Daardoor blijft er ook niet veel hangen van wat de voorganger heeft gezegd. De kennis van de Bijbel is dan ook bij vele Christenen gering en berust veelal op datgene, wat er lang geleden op de Zondagsschool of de catechisatie is verteld.

Geen antwoord op levensvragen

Vandaar ook, dat zo velen het geloof de rug hebben toegekeerd, omdat zij geen antwoord kregen op levensvragen. Hoe velen van hen stellen dat hun altijd is voorgehouden dat God goed en alwetend is en de Zijnen zal bijstaan? Desalniettemin gebeuren er de meest afgrijselijke dingen. Daarbij wijst men o.a. op de talloze oorlogen, de holocaust en de gruwelen in Rwanda en Bosnië. Deze controversen hebben hun geloof ondermijnd. Kennelijk is er nooit een predikant of priester geweest, die hun heeft uitgelegd, dat God geen politieagent is die op de kruispunten van het leven het verkeer staat te regelen. Evenmin als dat er ooit is verteld, waar Jezus Christus nu eigenlijk aan overleden is, waarom Hij in werkelijkheid ter dood werd veroordeeld en waarom er een gat van 18 jaar in Zijn levensbeschrijving zit. En wie heeft ooit in de kerk vernomen hoe Mozes het heeft klaargespeeld, een heel volk op te voe-

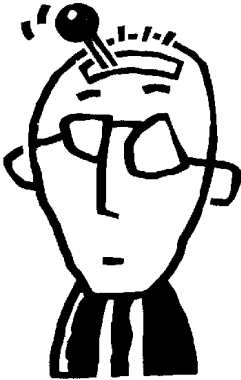
den en het normen en waarden bij te brengen. Ook werd nooit de vraag gesteld, waaruit het z.g. ‘verraad’ van Judas bestond en wat hem eigenlijk tot zijn daad heeft gebracht.

Niemand heeft hun ooit verteld, dat Judas vermoedelijk één van de meest toegewijde discipelen was, die van berouw en pure ellende tenslotte zelfmoord pleegde.

Prof. Dr. B. Smalhout.

ZET JE DAKRAAM EENS OPEN!

Voor de jongelui die deelnemen aan de NPB-cursus gebruik ik vaak het beeld van een huis om de menselijke geest te beschrijven. De voor- en achterdeuren zijn dan onze gewone zintuigen waardoor alles en iedereen naar binnen komt en de woonverdiepingen zijn dan ons gewone dagbewustzijn waarbinnen zich het gewone leven afspeelt. De kelder is ons onderbewustzijn, waar al onze herinneringen in worden opgeslagen en waar onze driften huizen en waaruit soms in onze dromen het een of ander opborrelt. Dan hebben we ook nog een dakraam

waardoor we, als we ons er voor open stellen, berichten kunnen opvangen vanuit de ons overstijgende werkelijkheid. Ieder mens heeft dit ‘dakraam’ en bij iedere mens staat het wel eens op een kier. De meeste mensen hebben hiervan weleens iets ervaren, maar zijn zich daarvan niet of nauwelijks bewust.

De beroemde Amerikaanse psycholoog Maslow, heeft zich ooit in dit verschijnsel verdiept en daar onderzoek naar gedaan. Hij kwam daarbij tot de conclusie dat dergelijke ‘Top-ervaringen’ verre van uitzonderlijk zijn. Alleen de meeste mensen herkennen deze ervaringen niet als zodanig of weten er geen raad mee en verdringen ze zonder er iets mee te doen. En dat is heel jammer. Want het zijn bijna letterlijk geschenken uit de hemel. Wat Maslow ‘top-
Eendracht - november 1999

ervaringen' noemt, is hetzelfde als 'mystieke ervaringen'. Maar bij het lezen of horen van het woord mystiek wordt maar al te vaak, gedacht aan iets mysterieus of iets van merkwaardige zonderlingen. Ten onrechte. Mystiek en mysterieus hebben niets met elkaar te maken, behalve dat deze woorden beide zijn afgeleid van het griekse woord 'musterion' (geheim) dat weer is afgeleid van het sluiten van de ogen en oren. Een prachtig beeld. Want juist als onze zintuigen en onze geest tot rust zijn gebracht, is de kans het grootst dat door het 'dakraam' ons iets kan 'invallen'. Dat kunnen gedachten zijn die ons leven verrijken en ons zicht geven op de zin van ons bestaan.

Door de eeuwen heen zijn er mensen geweest die hiervoor een bijzondere gave hadden. Deze mensen noemen wij 'mystici' en hetgeen zij hebben opgeschreven, mystiek. Het is een verheugend verschijnsel, dat juist in het digitale tijdperk dat wij het afgelopen decennium zijn binnen gestapt, bij een brede laag van de bevolking, de belangstelling voor 'mystiek' groter is dan ooit. Een verklaring hiervoor is onder andere dat voor veel mensen de oppervakkigheid van de hedendaagse mono-cultuur onbevredigend is. Daarom vinden boeken over deze mystici tegenwoordig weer veel aftrek. De inleider voor onze lezing van woensdag 10 november, Ds J. Euwema uit Tiel, vindt echter dat we de mystici het best kunnen verstaan door direct naar hen te luisteren. Tijdens deze lezing die als titel draagt: 'Mystiek, een bron van kracht voor het dagelijks' wil hij ons laten luisteren naar stemmen van mystici uit het verleden én het heden. De mystici die aan het woord komen zijn o.a.: Hildegard van Bingen, Meester Eckart, Jan van het kruis, Lao Tse en Dag Hammerskjöld. We laten hun wijsheden in ons doordringen en overdenken samen wat ze ons vandaag te zeggen hebben. Ook stellen we aan de orde wat het doel en het nut is van meditatie en mystiek. Heeft het een doel in zichzelf en/of is het een bezigheid voor monniken of nonnen in een klooster, of kan

mystiek een bron van inspiratie betekenen voor het dagelijks leven. Daarbij komt ook de vraag aan de orde of er een tegenstelling is tussen maatschappelijke betrokkenheid en spiritualiteit. Dorothe Sölle was enkele maanden geleden in Nederland. Zij gelooft niet in zo'n tegenstelling. Ze zei bij die gelegenheid: "Strijd en spiritualiteit horen bij elkaar. De gedachte dat mystiek altijd een vlucht uit de wereld is, is een vooroordeel. Er is vrijwel geen mysticus in de geschiedenis die geen grote moeilijkheden met de autoriteiten, de bezitters en de kerk heeft gehad.

Woensdag 10 november, Grote zaal van de Eendracht, aanvang 20.00 uur, entree f 10,-- incl. twee maal koffie/thee.

A.M.J. Meijer

ZIEKEN EN HERSTELLENDEN

In het Slingelandziekenhuis te Doetinchem waren de afgelopen maand opgenomen, maar zijn thans weer thuis: Hr G.L. Radstake en Hr L.W. Radstaak. Thans verblijven nog aldaar Hr H.A. Duijtschhof en Hr B.M. Weikamp. In het Radboud Ziekenhuis te Nijmegen was opgenomen Hr H.J. Oonk en in het ziekenhuis in Enschede Hr G.J. Navis. Mevrouw H. Reimes-Blits was voor een dagopname in het Beatrixziekenhuis te Winterswijk. Ook zij zijn thans weer thuis.

Voor alle duidelijkheid maak ik u er op attent dat het Beatrixziekenhuis in Winterswijk aan de predikanten geen berichten meer doorgeeft van opgenomen gemeenteleden. Mocht dus een uwer verwanten aldaar worden opgenomen, verzoek ik U mij dit telefonisch te berichten. Het Slingelandziekenhuis geeft gelukkig nog wél alles keurig door, maar bij spoedopnamen wil daar nog wel eens iets mis gaan. Ik bezoek iedere woensdag of donderdag dit ziekenhuis. Mocht ik op een van deze dagen niet langs zijn geweest bij een opgenomen familielid is dit een indicatie dat er met de berichtgeving iets mis is gelopen. Belt u mij dan even; bij voor-

baat dank.

VERANTWOORDING GIFTEN

Afgelopen maand mocht ik de volgende giften in ontvangst nemen: van Hr B.M.W. en van Mw J. t B.-A.f 25---.

Waarvoor onze hartelijke dank.

ALSNOG GAAN ONZE GELUKWENSEN NAAR:

Het echtpaar Han Heijink en Mientje Heijink-Ruesink vanwege hun 40-jarig huwelijksjubileum. Zij vierden dit heugelijke feit op zaterdag 16 oktober j.l. met een receptie en een groot en zeer geslaagd feest in 'zaal de Vos' in Westendorp.

EEN BLIK VOORUIT

Bij de diensten.

Op *zondag 7 november* zal er geen dienst plaatsvinden in onze kerk. De Zondagsschool komt deze morgen **wel** bijeen.

Zondag 14 november zal er weer wel dienst zijn. Die morgen wil ik met u stilstaan bij het lijden waar wij als mens, in welke vorm dan ook, mee geconfronteerd worden en waarvoor wij geen verklaring hebben en soms wel eens God voor aanklagen.

Zondag 22 november is de laatste zondag van het kerkelijk jaar. Wij hopen dan te mogen dopen: 'Roel', zoon van Albert-Jan en Astrid Hartemink-Holweg. De overdenking zal gaan over onze gewoonte bepaalde mensen 'buiten te sluiten' en hoe we onszelf tegen deze neiging kunnen beschermen.

Zondag 28 november is alweer de eerste adventszondag. Mensen hebben vaak gevoelens van tekortschieten; het niet bereikt hebben wat je je hebt voorgenomen. Hierover wil ik die zondag even met u nadenken. Het thema: 'te worden wie we zijn', geeft al aan dat wanneer we deze gevoelens in positieve zin ombuigen we dichter tot onszelf kunnen komen.

Zondag 5 december is er traditiegetrouw **wel** dienst omdat dit de

tweede adventszondag is. Die morgen gaat de overdenking over het verschijnsel dat mensen die proberen het goede voorbeeld te geven niet altijd op waardering mogen rekenen.

Tenslotte wijs ik u nu reeds naar *zondag 12 december* dan willen we er een heel bijzondere dienst van maken. Tijdens deze dienst zal namelijk een klankschalen-meditatie plaatsvinden. In het decembernummer leest u hierover meer.

Over de gemeente-avond en de lezing in november vindt u elders in deze editie uitgebreid informatie.

OPROEP

Optimaal FM is nog altijd voornemens een uurtje beschikbaar te stellen voor de geloofsgemeenschappen in hun zendbereik. Binnen de Oecumenische Werkgroep Varsseveld komt dit thema regelmatig ter sprake, maar het probleem is de 'bemensing'. Ook voor onze geloofsgemeenschap is het van groot belang dat wij van deze mogelijkheid gebruik maken, daarom doe ik hierbij nogmaals de oproep: "Wie van u heeft tijd en zin om zich hiervoor in te zetten?" Er bestaat de mogelijkheid dat u hiertoe een kleine opleiding volgt in Arnhem. Ook zullen de dames die voor de NPB in Aalten, voor Radio Lindeboom, met veel succes dit werk al jaren doen gaarne bereid zijn u de kneepjes van het vak te leren. Mocht u zich hiertoe geroepen voelen neem dan even contact met mij op: tel.: 242080.

UIT DE SCHOOL GEKLAPT

Op de Leemvoortschool was ik voor groep 3/4 bezig het verhaal van Jacob, Laban, Lea en Rachel te vertellen. Ik was bij het moment gekomen dat Jacob, na veertien jaar van hard werken uiteindelijk met zijn geliefde Rachel mocht trouwen en daarna het plan opvatte om terug te keren naar zijn geboortestreek. Dit was tegen de zin van zijn schoonvader Laban, die zijn dochters bij hem in de buurt wilde houden. Uiteindelijk vlucht Jacob met zijn vrouwen

en zijn kinderen. Maar Laban komt achter hem aan en wil hem dwingen terug te keren. Jacob weigert resoluut en ook zijn vrouwen kiezen voor Jacob. Waarop ik tegen de kinderen zei: “Als iemand getrouwd is hebben zijn of haar ouders niets meer over hem of haar te zeggen. Dan mag men zijn eigen weg gaan”. Vervolgens stelde ik de vraag: “En wanneer is dat nog meer het geval?” Onmiddellijk kwam van diverse kanten het antwoord: “Als je groot bent”. Waarop ik liet volgen: “En dat is als je achttien bent geworden”. Hierop vroeg een van de kinderen: “En krijg je dan geld?” “Nee”, zei ik, “ voor geld moet je altijd werken, dat krijg je niet zomaar”. Waarop een ander meisje riep: “Nou ik ga er niet voor werken. Ik ga naar de Rabobank en dan trek ik het gewoon uit de automaat!”

TENSLOTTE,

wil ik besluiten met een gedachte van Dag Hammerskjöld (de eerste Secretaris Generaal van de Verenigde Naties) en die ik kreeg toegestuurd van Ds J. Euwema die deze maand voor onze afdeling een lezing over mystiek houdt. Deze gedachte luidt als volgt:

*God, u leeft in mij,
u bent hier, u bent er nu, u bent.*

U bent de grond van mijn zijn.

Ik laat los, ik verzink in u.

U overstroomt mijn wezen, u neemt bezit van mij.

Een goede novembermaand. Met een hartelijke groet aan u allen,

A.M.J. Meijer

ACTIVITEITEN VAN ONZE AFDELING IN NOVEMBER

GEMEENTEAVOND EN LEZING

Dinsdagavond 16 november; Gemeenteavond, de toneelver. ‘t Buurtschap met het blijspel “De zwarte Hannibal”. Zie voor uitgebreide informatie elders in deze editie, hetgeen ook geldt voor de lezing: “Mystiek, een bron van kracht”, welke op woensdag 10 november plaats zal vinden. Zie het artikel op pagina 3.

AMNESTY INTERNATIONAL

De maandelijkse schrijfavond is deze maand op 2 november, zoals altijd van 18.00-22.00 uur in de bibliotheek. Deze keer kan er geschreven worden voor vrijlating van de premier van Wit-Rusland die gevangen zit. Voor de vrijlating van een Egyptische man die al wel vrijgesproken is, maart nog steeds niet is vrijgelaten. En voor een onafhankelijk onderzoek naar het lot van dertien “verdwenen” politieke activisten in Indonesië. Inlichtingen over de schrijfavond of over thuisschrijven zijn te krijgen als u belt met: 617393 of 243077.

WERELDGEBEDSDAG

Wereldgebedsdag wordt georganiseerd door christenvrouwen. In 1887 riepen Amerikaanse vrouwen op tot een gebedsdag voor de zending in hun land. Deze oproep, om in gebed aan mensen en hun omstandigheden zorg en aandacht te besteden, is uitgegroeid tot een gebedsdag in 180 landen de wereld rond. Sinds 1929 wordt ook in ons land hieraan deelgenomen. Op dinsdag 5 oktober j.l. was er een Kader Ontmoetingsdag te Eindhoven. Hieraan hebben van ons plaatselijk comité (dat bestaat uit leden van de gezamenlijke kerken) drie dames deelgenomen. ‘s Morgens, na de opening, gaf mevr. Ds.. Gerda Jongsma, die jaren verbonden was aan de Theol. Universiteit op Timor, ons informatie over Indonesië. Hierna konden we met elkaar de nieuwe liturgie voor het jaar 2000 bespreken. ‘s Middags kregen we verslag van Wereldgebedsdag Nationaal, In-Eendracht - november 1999

ternationaal en Financieel. We eindigden de dag met de viering van de liturgie voor het jaar 2000. Het was goed om elkaar te ontmoeten, te inspireren en te informeren over het werk van de Wereldgebedsdag. De volgende Wereldgebedsdag is op 3 maart 2000 en de liturgie is gemaakt door christenvrouwen uit Indonesië. Over deze viering zult u t.z.t. nog nader worden geïnformeerd in dit kerkblad.

Het plaatselijke Comm. Wereldgebedsdag.

ONTMOETING ROND DE BIJBEL

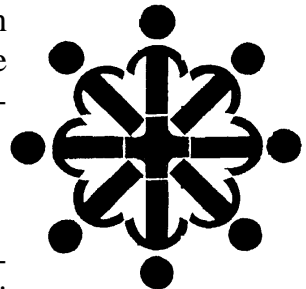
Ochtendbijbelkring in "de Bettekamp".

Wij willen ook dit jaar de mogelijkheid bieden om overdag een bijbelkring te volgen. Mevrouw Jannie Wessels zal op 16 november 1999 van 10.00 uur tot 11.30 uur een bijbelgedeelte lezen en uitleggen. De bedoeling is vooral ruimte te geven voor een gesprek, naar aanleiding van het gelezen bijbelgedeelte. Deze ochtendbijbelkring is niet speciaal voor mensen in het zorgcentrum, iedereen is van harte welkom. Contactpersonen: Dini Grevers-Lammers (ouderling zorgcentrum).

VRIJE GESPREKSKRING

Deze groep komt weer bijeen op woensdagavond 17 november a.s. om 20.00 uur, bij Angelique Niks- van Oosten en Ries Kroef, de Vloglanden 36, Varsseveld. We willen dan beginnen met het bespreken van gedeelten uit het boek: "De wereld van Sophie", een heel goed leesbaar boek over filosofie. Laat u door dit begrip niet afschrikken. Ieder mens mijmert op z'n tijd weleens over het een en ander en dat is al een vorm van filosoferen. Het tweede hoofdstukje van het genoemde boek begint dan ook met de woorden: "...het enige wat we nodig hebben om goede filosofen te worden is het vermogen ons te verwonderen..."

En vergis u niet, dit 'verwonderen' is een van de belangrijkste reli-

**COMMISSIE VOOR
VORMING & TOERUSTING**

HERFST/WINTER PROGRAMMA
LEZINGEN EN GEMEENTEAVONDEN 1999/2000

Tenzij anders aangegeven vinden deze lezingen plaats in zaal
"de Eendracht", Beatrixstraat 1a - aanvang 20.00 uur.

De toegangsprijs is f 10.00 inclusief twee maal koffie/thee.

Woensdag   Lezing, thema: 'Mystiek, een bron van kracht voor het da-
10 novem-   gelijks leven', door Ds J. Euwema.
ber

Dinsdag   Gemeenteavond. Blijspel "de zwarte Hannibal" door to-
16 novem-   neelver. 't Buurtschap uit Sinderen.
ber

Zondag   In de kerk 10.00 uur: "Klankschalenmeditatie" door
12 december   Reinetta Beking en Jalf Flach.

Woensdag   "Een Glimp achter de sluier",
12 januari   door mw van Kruiningen
2000

Donderdag   "Vanuit een zwart gat, als herboren verder gaan" door Drs
10 februari   Eric Corsius
2000

Donderdag   "Tweelingzielen", door Berend Jager
9 maart
2000

Maart/April   Gemeenteavond, nadere bijzonderheden volgen.
2000

gieuze bezigheden. Het is de bron van wijsheid en inzicht. Uiteindelijk cirkelt alle filosofie om de (vermete) vraag: "Hoe heeft de Bouwmeester Zijn Arbeid gedacht, of wat is het beginsel van Zijn Werken. Ook in met 'wijsheid' kunnen wij bouwstenen ontwaren van zijn ontwerp. Het kan soms een heerlijke belevenis zijn te ontdekken dat wat men op grond van gevoel of geloof denkt, door verstandelijke redeneringen bevestigd kan worden. Men hoeft nog niet direct het genoemde boek te kopen. Angelique Niks-van Oosten heeft een informatieblad samengesteld dat richting kan geven

Eendracht - november 1999

aan het gesprek. Dit is eventueel vooraf bij haar aan te vragen. (tel. 241080).

Eenieder die hierin geïnteresseerd is, is van harte welkom!

BERICHTEN VAN DE VROUWENCLUBS

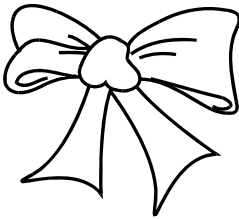
Vrouwenclub I komt bijeen op maandagmiddag 2, 16 en 30 november om 14.00 uur in de kleine zaal.

Op 12 november heeft Vrouwenclub II een avond kerstkaarten maken o.l.v. Truus Hidding. Op 26 november gaat men verder met het maken van kerstkaarten. Aanvang 20.00 uur.

KERSTATTENTIES MAKEN

Op maandagavond 18 november om 19.30 uur worden er weer kerstattenties gemaakt in de kleine zaal van de Eendracht. Iedereen die zin heeft ons hierbij behulpzaam te zijn is van harte welkom. De koffie staat klaar !

Het bestuur..

CASSETTEBANDJES

Van de dienst van zondag 31 oktober waarin Prof. Dr. B. Smalhout vooring, zijn cassettebandjes gemaakt. Als u om één of andere reden niet in de gelegenheid was deze dienst bij te wonen, en er belangstelling voor heeft, dan is het mogelijk om de dienst nog eens op uw gemak thuis te beluisteren. U kunt hiervoor contact opnemen met de heer Hobelman (tel.: (0315) 29 83 55). Het bandje wordt dan bij u thuis bezorgt.

DE 60+ CLUB

Op dinsdag 9 november komen we weer bijeen, Deze keer zal de middag verzorgd worden door de heer T. Heijerman. Hij vertoont dan de film die zijn vader in de oorlog met een “verborgen camera” heeft gemaakt.

De eerste keer dat deze film vertoond is voor de Oudheidkundige Vereniging was de zaal afgeladen vol. Wij hopen dat deze keer

Gemeenteavond

Dinsdag 16 november 1999, Aanvang 20.00 uur,
zaal open om 19.30 uur.

De Zwarte Hannibal

door toneelvereniging "t Buurtschap" uit Sinderen.
Een bli'jspel in dri'j bedrieven.

A'j een klein puggesken vindt van een wild varken en den met de flesse groot brengt, verwacht I'j niet dat zoiets grote gevolgen kan hebben. Moar de zwarte Hannibal mek heel wat te doen asse per ongeluk in een hok belandt met Parisada, de sterzeug van caféholder en varkensfokker Geert Dilling. Niet alleen Geert Dilling, ook een paar anderen kônt de zwarte Hannibal wel "schieten".

De Gemeenteavondcommissie wenst iedereen

Rolverdeling:

Geert Dilling	caféholder en boer	Bert ter Maart
Marie Dilling	zien vrouw	Hannie Ottink
Janna Brinks	oldere zuster van Marie	Ciska Wynia
Gerda Veldkamp	dienstmeisje bi'j Dilling	Cindy Bussink
Rieks Starcken	rieken boer	Henk Tolkamp
Roel Banning	buurjongen	André Seinhorst
Jannes Veldkamp	boer, vader van Gerda	Joop Lammers
Walter Scholten	boswachter	Wim Gussinklo
Rinie Derks	biologe	Valerie Ross
Regie		Bernhard Prange
Souffleur		José Becks
Licht		Henk Tolkamp
Geluid		Dolf Wisselink
Kap en grime		Ciska Wynia en Richard Klompenhouwer

een prettige veurstelling !

veel 60+-ers van de partij zullen zijn op dinsdag 9 november om half drie in de Eendracht.

BOERDERIJNAMEN IN DE GEMEENTE WISCH

Op 12 oktober om 14.30 uur

De opening gebeurde op de bekende wijze: ontvangst met koffie of thee met iets erbij, een welkomstwoord van Janny tot de 30 aanwezigen en een inleidend woord voor de spreker van deze middag, de heer Dorrestijn, archivaris van de gemeente Wisch, die zijn verhaal de titel had gegeven: “Boerderijnamen in de gemeente Wisch”.

De heer Dorrestijn hield zijn verhaal in het Achterhoeks, wat voor de aanwezigen geen belemmering was, in sommige gevallen juist het tegendeel omdat het dan begrijpelijker overkwam.

De hier veel voorkomende “-ink” in de achternaam is de uitdrukking van “eigendom van” of “zoon van”, terwijl het eerste deel van de naam van Germaanse oorsprong was.

Hessel werd dan bijv. Hesselink. Dit gold tot bijna 200 jaar geleden. In 1812 bracht Napoleon daar verandering in. Joden namen toen vaak hun voornaam als familienaam, terwijl in het Utrechtse vaak de naam van de boerderij of de achtergrond als basis van de familienaam werd gebruikt, zoals van Renswoude. Als voorbeeld werd ook nog genoemd “-stijn”, afgeleid van steen, zoals Dorrestijn.

Veldnamen kregen ook de aandacht. “De Brie” te Varsseveld en “de Breide” te Silvolde hebben beide dezelfde achtergrond. In beide gevallen was dit van oudsher bouwland dat in gebruik was bij mensen uit het dorp. Zo dankt “de Vloglanden” te Varsseveld haar naam aan het gegeven dat dit los verpachte grond was.

Op de Heelweg hebben we te maken met speciale boerderijnamen, o.a. “de Moffe”, “de Generaal”, de Keizer” en “de Paus”. Mogelijk hebben ze te maken met de “nalatenschap” van Napoleon. De “Meuhoek” dankt zijn naam aan “de Meude” waarin “de Jonker”

en “de Polder” alom bekende boerderijnamen zijn.

Met betrekking tot Westendorp werd nogal aandacht besteed aan “Boesveld” en de “Vrieze” boeren. Oorspronkelijk was dat één geheel, maar naderhand (± 1500) is het gesplitst in “Groot-Boesveld” en “Klein-Boesveld”. Klein-Boesveld aan de Boesvel-derdijk is nu bekend onder de naam “Boesveld” en bewoond door de familie Beunk.

De “Vrieze” boeren, familienaam Westerveld, kwamen van oorsprong uit Friesland, vandaar de naam “Vrieze” boeren.

De “Nieuwe Steengroeve” (grond voor stenen) en Tichel-oven (Leemgoor) duiden er op dat de grond hier elementen bevat om stenen van te bakken.

“De Hemmel” bij Silvolde was ook een gebied voor gemeenschappelijk gebruik, vergelijkbaar met de markegronden. “De Hemmel” en de Markegronden zijn in de vorige eeuw verdeeld onder de gebruikers.

De namen van de buurtschappen dateren van ± 1400 tot 1500. De Heelweg met de Landstraat als de “Heerbaan van Koningen”. Het Westendorp, een boereengebied ten Westen van Varsseveld. Sinderen, afgeleid van Kasteel Sinderen en de “Binnenheurne” (heurne is een hoek), omsloten door Varsseveld, Heelweg, Sinderen en Westendorp.

In 1647 kwam de verpandingadministratie tot stand, waarbij Terborg de letter A kreeg, Silvolde B, en Varsseveld C. In genoemde plaatsen kreeg elk perceel de eigen letter met een cijfer.

1952 is het jaar waarin genoemd systeem vervangen werd door de officiële vaststelling van de straatnamen. Deze waren in de regel afgeleid van omgevings- of boerderijnamen, bijv. Kapelweg, Kas-selderstraat, Molenweg, Zaaltesdijk, Keizersdijk, Bievinkstraat, Nagtegaelpad, Heusinkvelderstraat en ga zo maar door.

Tegelijkertijd is de Binnenheurne opgedeeld in delen naar Sinderen, Westendorp en Varsseveld. Afgeleide namen zijn o.a. ook “t

Hengeveld” een aanduiding van een “hang” – is verlaging – in het veld, en “’t Heusinkveld”, afgeleid van Huis in ’t veld.

Perceelsnamen dateren vanaf 1723 o.a. den Akker (hoger gelegen bouwland), Oldenhof en bijv. Dries, een kunstweide welke alleen gebruikt werd om te maaien.

De Harterinkdijk kreeg ook bijzondere aandacht omdat bij het “Olde Seesink” vroeger een watermolen heeft gestaan. Voor het laten functioneren van een watermolen is water nodig. Men ging water verzamelen (ophouden) door aan weerszijden van de Seesinkbeek een verhoging aan te brengen om op die manier meer water op te houden. De naam Seesinkvloetstraat klonk ons dan ook bekend in de oren. Naderhand bleek dat in dit gebied een windmolen idealer was dan een watermolen.

De betekenis van het woord “spieker” is graanopslag. In Winterswijk is dit een veel voorkomende naam, maar Raterink van ’t Spieker aan de Doetinchemseweg is in Varsseveld ook geen onbekende.

Het geheel was voor de aanwezigen een aansprekend verhaal en vrijwel iedereen kon er wel wat in terugvinden.

Onder het aanbieden van een attentie en begeleid door een flink applaus werd de heer Dorrestijn door Janny bedankt voor het gebodene en werd deze zeer geslaagde middag afgesloten.

BEDANKBRIEF

van de Stichting “Zwerfkinderen in Brazilië”.

Donderdag 28 oktober heb ik het geld van de collecte van de dienst van 21 oktober en het geld dat de kinderen van de zondagschool de laatste tijd bij elkaar hebben gespaard persoonlijk overhandigd aan Jenny en Berry Ketelaar.

Hun reactie was enthousiast. “Wat geweldig dat jullie als groot en klein zo bezig zijn voor de zwerfkinderen in Brazilië. Hartverwarmend. Dank, heel veel dank voor deze liefdevolle hulp voor een

ander stukje van de wereld.

Zorg tussen naasten; Zorg tussen verwanten, in de liefde van de Heer van het leven.

Veel liefs en een hartelijke groet: Jenny en Berry Ketelaar en Engeliën Veerbeek.

ADRESSEN AANGRENZENDE NPB AFDELINGEN

Zie Eendracht oktober 1999.

Afd. Aalten (Prinsenstraat 27).

Afd. Dinxperlo (Wilhelminastraat 13).

Afd. Zelhem (Piersonstraat 4):

14 november Mw. M.J.E. Boon-Giltjes, Delden.

28 november Mw. A.B. Traas-Hageman, Enschede.

LEZINGEN

bij de Hervormde/Gereformeerde Federatie.

De R.K. kerk Silvolde/Varsseveld belegt op maandag 15 november in de Bleumers-school te Silvolde een avond met als thema:

“Omgaan met kanker”. Hieraan werken mee: een oncoloog, een verpleegkundige en Pastor van de Munckhof. Aanvang 20.00 uur.

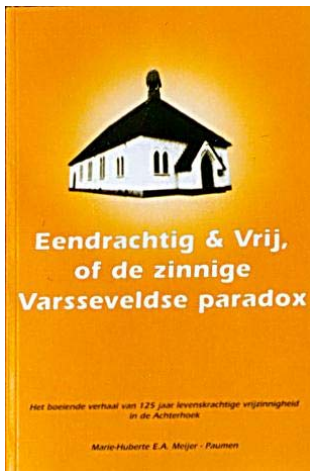
KLANK ALS HELENDE KRACHT,

onder dit thema vindt op woensdag 24 november een “Mantra-avond“ plaats in de Eendracht. Deze avond is een initiatief van- en staat onder leiding van Will Bouwmeester en Engeliën Veerbeek. Wij willen dit initiatief van harte ondersteunen en u oproepen deze avond bij te wonen. Het is een zeer speciale belevenis waarvan veel kracht en vreugde uit kan gaan.

De Eendracht is al van 19.30 uur open en de meditatie vangt aan om 20.00 uur. Entree f 15,--.

CADEAUS WAAR U EER MEE BEHAALT

Het boek over 125 jaar vrijzinnig geloofsleven in Varsseveld en het theelepeltje met een afbeelding van ons kerkje.

Boek: f 29,50

Lepeltje: f 12,50

De baten van de verkoop komen ten goede aan het jubileumfonds van onze kerk. Boek en lepeltje zijn verkrijgbaar bij Mw. Dinie ten Brinke-Rougoor, Kon. Julianalaan 7, 7051 AL Varsseveld, ☎ (0315) 26 22 66 of na afloop van de kerkdienst in de bestuurskamer. U

kunt het boek of lepeltje ook bestellen door overmaking

van resp. f 29,50 of f 12,50 (of een veelvoud daarvan indien u meerdere boeken of lepeltjes wenst) op rek. nr. 36.48.88.199 van de Rabobank te Varsseveld o.v.v. "Jubileum-fonds 125 jaar NPB Varsseveld" t.n.v. Hr. B. ten Brinke,

BELANGRIJK OM TE WETEN - COLOFON

Voorganger: Ds A.M.J. Meijer, Doetinchemseweg 7, 7051 AA Varsseveld, ☎ (0315) 24 20 80, GSM: 06-54 76 03 96, fax: (0315) 24 47 30. Secretariaat: N.P.B. Varsseveld, Mw. D.J.H. ten Brinke-Vrieze, Burg. Fabiusstraat 8, 7051 BK, Varsseveld, ☎ (0315) 24 23 68. Beheer kerk en verenigingszalen: H. en N. Schuurman, O. Noorderbroekweg 2, 7051 GK Varsseveld, ☎ (0315) 29 83 81. Verenigingszaal: "de Eendracht" Beatrixstraat 1a, ☎ (0315) 24 45 37. Administrateur: Hr. G.J. Breukelaar, Twenteroute 20, 7055 BC Heelweg, ☎ (0315) 24 14 08. Gironummer: N.P.B. Varsseveld 846569. Bankrekeningen: Postbank 846569, Rabobank Varsseveld 36.48.54.553, ABN Amro 46.51.59.265. Allen staan t.n.v. Vrijz. Geloofsgemeenschap NPB, Twenteroute 20, 7055 BC Heelweg. Vrouwenclubs: Voor I: Mw. D. Vriezen-Heusinkveld, Giezenveld 10, ☎ (0315) 24 14 75. Voor II: Mw. A. Wisselink-Jansen, Harterinkdijk 13, ☎ (0315) 61 73 82. Verzorging "Eendracht": Rinus Luijmes, Boesvelderdijk 27, 7054 BE Westendorp, ☎ (0315) 29 85 59 (na 18.00 uur), fax: 001-707 897 84 92, e-mail: digirini@xs4all.nl Verzendklaarmaken: Mw. B. Chevalking-Wennink, Neijlandstraat 14, 7054 CN, Westendorp, ☎ (0315) 29 82 23, Mw. W.E. Teerink-Radstake; Hr. G.H. Schepers. Kopij adressen en redactie: Rinus Luijmes, Ds A.M.J. Meijer (zie boven), Mw. G. ten Brinke-Kuiperij, Kon. Emmastraat 5, 7051 AM Varsseveld, ☎ (0315) 24 12 53, Mw. A. Gussinklo-Siebers, Landstraat 34, 7135 KH, Harreveld ☎ (0315) 24 14 40, fax: (0315) 24 26 43 en Mw. W.E. Teerink-Radstake, Valkenhof 57, 7051 XC, Varsseveld, ☎ (0315) 24 25 37. Leiding zondagschool: Erna Wolsink-Semmelink, ☎ (0315) 29 87 18 en Engelen Veerbeek-te Vruchte ☎ (0315) 29 86 87. NPB-Koor secretariaat: Mw. J.G. Boezel-van Dam, ☎ (0315) 24 18 90. Organist: Hr. G.W. Gussinklo, Polstraat 10a, 7121 DH, Aalten, ☎ (0543) 47 17 04. Autodienst: Mw. B. Chevalking-Wennink, ☎ (0315) 29 82 23 of Mw. H.E. de Roo-Berkhoff, ☎ (0315) 24 14 87. Cassettedienst: Hr. B. Kraan, ☎ (0315) 24 18 85.

Aan de lezers van de Eendracht die nog geen lid van onze geloofsgemeenschap zijn:

Geachte lezer, het doet ons genoegen dat u belang stelt in wat er in onze geloofsgemeenschap omgaat en kennis neemt van onze wijze van geloven. Mocht het zo zijn dat u weleens wat meer van ons zou willen weten, vul dan onderstaande bon in en stuur deze gefrankeerd naar: "Vrijz. geloofsgemeenschap" NPB, p/a Doetinchemseweg 7, 7051 AA, Varsseveld. Geheel vrijblijvend ontvangt u dan een korte overzichtelijke brochure.

Stuur mij geheel vrijblijvend informatie over de geloofsgemeenschap NPB Varsseveld.	
Naam:	_____
Adres:	_____
Postcode:	_____
Woonplaats:	_____
Telefoon:	_____

Zondag
7 november   Geen dienst, wel zondagsschool in de Eendracht.

Vrijdag
12 november   16.30 uur: weeksluiting in de Bettekamp,
ds A.M.J. Meijer.

Zondag
14 november   10.00 uur: ds A.M.J. Meijer, thema "*Kwade dagen*",
bij Job. 3:26.

Zondag
21 november   10.00 uur: ds A.M.J. Meijer, thema "*Het risico van de
ontmoeting*", bij Marc. 1:40-45. Tevens doopdienst:
Wij mogen dopen: 'Roel', Zoon van Albert-Jan en
Astrid Hartemink-Holweg. Gelijktijdig zondagsschool
in de Eendracht. Na afloop is er koffie (of limonade) in
de Eendracht en een boekentafel van het Nederlands
Bijbelgenootschap.

Zondag
28 november   10.00 uur: ds A.M.J. Meijer, thema "*Te worden wie we
zijn*", bij Luc. 1:39-56. Gelijktijdig zondagsschool in
de Eendracht.

Zondag
5 december   10.00 uur: ds A.M.J. Meijer, thema: "*Dromers en
bespotters*", bij Matth. 24:37-44. Ook de
zondagsschool komt bijeen voor een verrassingsuurtje
ter gelegenheid van het Sinterklaasfeest.